

59 . Orheiul Vechi | Județ: R. Moldova | Anul: 1997

Anul: 1997

Cod RAN: **

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: Hallstatt, La Tène, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire, amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Neatribuit

Autori: Gheorghe Postică, Sergiu Mustață, Galina Bodareu, Ion Hâncu, Octavian Munteanu

Instituții: Instituție Nedefinită, Instituție Nedefinită, Instituție Nedefinită, Instituție Nedefinită, Instituție Nedefinită

Raport

În anii 1996 - 1997 lucrările arheologice de la Orheiul Vechi s-au desfășurat sub auspiciile Universității Libere Internaționale și a Centrului de Cercetări Arheologice din Republica Moldova, în colaborare cu Universitatea de Stat din R. Moldova, Universitatea Pedagogică "Ion Creangă" și Institutul Român de Tracologie (Gh. Postică, I. Hâncu, S. Musteață, O. Munteanu, G. Bodărău).

Cercetările arheologice au fost concentrate în trei sectoare de bază:

I. Sectorul Lunca Răutului - Mănăstirea Peștere

II. Sectorul Cetate - Zidul de Vest

III. Sectorul Cetate - Zidul de Est.

Concomitent, în partea centrală și de est a complexului au fost efectuate câteva sondaje de salvare sau de control.

I. În Sectorul Lunca Răutului - Mănăstirea Peștere (552 m.p.) au fost descoperite urme ale așezărilor din epoca bronzului, epoca fierului timpuriu (cultura Chișinău-Corlăteni, sec. XII-X a. Chr.), din perioada Latene-ului târziu (cultura Poieniști-Lukașeva, sec. II-I a. Chr.), perioada medievală timpurie, sec. V-IX, sec. X-XIII, perioada orașului oriental Șehr al-Jedid (sec. XIV) și perioada orașului medieval moldovenesc Orhei (sec. XV-XVI).

Mai reprezentative sau dovedit a fi vestigiile culturii Poieniști-Lukașeva: o locuință de suprafață, 2 locuințe adâncite, 6 gropi de provizii, cca. trei mii de fragmente de ceramică (fină de culoare neagră; grosieră cu suprafața netedă sau barbotinată), diferite obiecte din lut, os, etc.; culturii medievale din sec. XIV: o groapă cu trei schelete umane, 1 groapă menajeră, 5 monede orientale din sec. XIV, ceramică de tipul Hoardei de Aur, etc. și culturii medievale din sec. XV-XVI: o groapă menajeră, ceramică, diferite piese de inventar. Celelalte orizonturi culturale în sectorul dat, sunt reprezentate prin descoperiri sporadice de ceramică. Dintre acestea, un interes special îl reprezintă un fragment de ceramică lucrat cu mâna din sec. V-VII ornamentat cu cruce incizată.

II. În Sectorul Cetate - Zidul de Vest (152 m.p.) au fost descoperite vestigii autohtone din perioada premongolă sec. XII-XIV (șanțul de vest al cetății din pământ și ceramică lucrată la roată cu ornament incizat), din perioada orașului Șehr al-Jedid, sec. XIV (fundația de vest a cetății din piatră, un cuptor masiv de ars var, două gropi gospodărești, un mormânt de înhumăție, 3 monede orientale din sec. XIV, ceramică a Hoardei de Aur, piese de inventar) și din perioada orașului Orhei, sec. XV-XVI (ceramică cenușie și roșie).

III. În Sectorul Cetate - Zidul de Est (104 m.p.) au fost descoperite vestigii din perioada orașului mongol, sec. XIV (fundația de est a cetății de piatră, un cuptor de ars var, ceramică) și din perioada orașului moldovenesc, sec. XV-XVI (45 morminte, valul de pământ nr.3, ceramică cenușie și roșie).

În Sectoarele Cetate - Vest și Est a fost obținută o situație stratigrafică perfectă cu probe foarte clare, care aduc o lumină nouă în problema datării celor două cetăți medievale de la Orheiul Vechi. Observațiile stratigrafice au arătat foarte clar că fundația cetății de piatră și elevația acestei fortificații, fac parte din orizontul cultural al Hoardei de Aur din sec. XIV. În același timp, săpăturile arheologice au demonstrat că șanțurile cetății de pământ au fost astupate cu resturi de construcție (piatră, mortar, lut ars) și ceramică din perioada Hoardei de Aur. Pe de altă parte, a fost stabilit, că una din gropile de ars var din perioada Hoardei de Aur a suprapus parțial marginea de est a șanțului cetății de pământ, fapt ce ne permite să datăm faza finală a acestei fortificații la mijlocul sec. XIV.

Cercetările arheologice din sectoarele menționate infirmă cu probe concludente opinia tradițională, conform căreia, cetatea de pământ și cetatea de piatră de la Orheiul Vechi au fost ridicate de domnitorii moldoveni Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare. În baza datelor obținute putem conchide că, cetățile de pământ aparține așezării autohtone de la Orhei, din sec. XII - prima jumătate a sec. XIV iar cetatea din piatră a fost construită de mongoli, la mijlocul sec. XIV și reutilizată mai târziu, de către autohtoni, în perioada sec. XV-XVI.

În cadrul sondajului de salvare din partea centrală a complexului Orheiul Vechi au fost descoperite 3 morminte medievale, datate, preliminar, în sec. X-XIII, în baza unui ciob de ceramică cu incizii orizontale.

La marginea de răsărit a orașului Orheiul Vechi, în lunca Răutului, în cadrul unor sonde de control, au fost înregistrate vestigii geto-dacice din sec. IV-III a. Chr., medievale din sec. V-IX și X-XIII, din sec. XIV și din sec. XV-XVI:

Informații suplimentare online

[Raportul 531 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapsver Cimec.ro](#)
